

**РОБОЧА ПРОГРАМА,
методичні вказівки та індивідуальні завдання
до вивчення дисципліни «Місцеві фінанси»
для студентів напрямку 6.030508 – фінанси і кредит**

**РОБОЧА ПРОГРАМА,
методичні вказівки та індивідуальні завдання
до вивчення дисципліни «Місцеві фінанси»
для студентів напрямку 6.030508 – фінанси і кредит**

Затверджено
на засіданні Вченої ради академії
Протокол № 15 від 27.12.10р.

УДК 336.14:352

Робоча програма, методичні вказівки та індивідуальні завдання до вивчення дисципліни «Місцеві фінанси» для студентів напрямку 6.030508 / Укл.: В.В. Сиченко, Н.В. Валенюк. – Дніпропетровськ: НМетАУ, 2011. - 47 с.

Наведені загальні методичні вказівки до вивчення дисципліни «Місцеві фінанси», рекомендована література, робоча програма, пояснення до тем, питання для самоконтролю, індивідуальні завдання по варіантах і рекомендації до їх виконання.

Призначена для студентів напрямку 6.030508 – фінанси і кредит.

Укладачі: В.В. Сиченко, д-р держ. упр.
Н.В. Валенюк, ст. викл.

Відповідальний за випуск В.В. Сиченко, д-р держ. упр.

Рецензент Ю.О. Распопова, канд. екон. наук, доц. (НМетАУ)

Підписано до друку .11. Формат 60x84/16. Папір друк. Друк плоский. Облік.-вид.арк.
. Умов.друк.арк. Тираж пр. Замовлення №

Національна металургійна академія України
49600, Дніпропетровськ-5, пр. Гагаріна, 4

Редакційно-видавничий відділ НМетАУ

ЗМІСТ

ВСТУП

- 1. ЗАГАЛЬНІ МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ**
  - 2. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА**
    - 2.1. Основна література
    - 2.2. Додаткова література
  - 3. РОБОЧА ПРОГРАМА І МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ**
  - 4. КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ**
    - 4.1. Загальні положення
    - 4.2. Завдання і методичні вказівки до виконання контрольної роботи
- Додаток А. Вихідні дані для виконання контрольної роботи
- Додаток Б. Приклади рішення задач контрольної роботи

ВСТУП

Розвиток України як сучасної держави потребує кардинальних зрушень, спрямованих на демократизацію суспільного життя та подальшу ринкову трансформацію економічних процесів. В успішному вирішенні цих завдань важлива роль належить місцевому самоврядуванню як вагомому чиннику політичного і економічного розвитку суспільства. Функції регулювання економічних і соціальних процесів поступово переходять від центрального рівня державної влади до місцевого, тому посилюється роль місцевих фінансів та розширюється сфера їх застосування. Через місцеві фінанси держава активно здійснює соціальну політику та регулює процес вирівнювання економічного та соціального розвитку територій, які внаслідок історичних, географічних та інших умов є депресивними порівняно з іншими територіями країни.

Метою вивчення дисципліни «Місцеві фінанси» є формування і поглиблення знань студентів з питань сутності й ролі місцевих фінансів у розвитку економічної та соціальної інфраструктури адміністративно-територіальних одиниць та механізму їх функціонування.

Навчальна дисципліна «Місцеві фінанси» є нормативною і входить до циклу професійної підготовки за напрямом «Фінанси і кредит». Її вивчення базується на вивченні дисциплін «Макроекономіка», «Бюджетна система», «Податкова система», «Фінанси».

Дисципліна «Місцеві фінанси» має теоретично-прикладний характер, дає можливість майбутньому спеціалісту об'єктивно оцінювати економічні процеси, що відбуваються в регіонах; розуміти тенденції розвитку фінансових відносин і їх особливості у сфері місцевих фінансів та фінансів господарських одиниць комунальної форми власності; визначати заходи, що забезпечують використання фінансів як одного з дійових важелів економічної політики місцевих органів самоврядування; застосовувати формульний підхід для визначення обсягу міжбюджетних трансфертів; оцінювати ефективність використання бюджетних коштів.

1. ЗАГАЛЬНІ МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

Відповідно до навчального плану дисципліну «Місцеві фінанси» вивчають студенти напрямку «Фінанси і кредит» усіх форм навчання. Загальний обсяг дисципліни складає 108 академічних годин, розподіл яких для студентів заочної форми навчання за семестрами і видами занять наведено у таблиці 1.1.

Таблиця 1.1

Розподіл дисципліни «Місцеві фінанси»
за семестрами і видами навчального навантаження, годин

Семестр	Усього годин	Аудиторні	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Види контролю
XI	108	20	12	8	68	Контрольна робота. Іспит

Робоча програма з дисципліни «Місцеві фінанси» із визначенням тем, що викладаються на аудиторних заняттях, наведена в розділі 3.

Підставою успішного оволодіння дисципліною є самостійна робота над підручниками і навчальними посібниками. Самостійну роботу варто вести систематично, за визначеним планом, складеним самим студентом.

Самостійна робота студента складається із наступних основних видів робіт:

1. Вивчення теоретичного матеріалу за темами дисципліни.
2. Виконання контрольної роботи.

Вивчати теми дисципліни рекомендовано в такій послідовності:

- 1) ознайомлення зі змістом теми за програмою;
- 2) ознайомлення зі списком рекомендованої літератури та вибір навчального підручника;
- 3) уважне читання відповідної глави підручника;
- 4) конспектування досліджуваного матеріалу;
- 5) відповіді на питання для самоконтролю з метою закріплення та перевірки знань.

Завдання для виконання контрольної роботи наведені в розділі 4.

Контрольна робота повинна бути виконана та оформлена відповідно до встановлених правил. Після одержання перевіреної контрольної роботи

необхідно врахувати всі зазначені викладачем зауваження і внести необхідні виправлення.

2. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

2.1. Основна література

1. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010р. № 2456-VI//»Голос України» від 04.08.2010 - № 143.
2. Податковий кодекс України від 2.12.2010р. № 2755- VI//»Голос України» від 04.12.2010 - № 229, (№ 229-230).
3. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21.05.1997р. - №280/97. – ВР//Закони України. – К., 1997. – Т. 12.- С. 180-229.
4. Закон України «Про ратифікацію Європейської хартії місцевого самоврядування» від 15.07.97р.№452/97.-ВР//Закони України.-К.: 1998.-Т.13.
5. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Формули розподілу обсягу міжбюджетних трансфертів (дотацій вирівнювання та коштів що передаються до державного бюджету) між державним бюджетом та місцевими бюджетами» від 5.09.2001р. №1195//Офіційний вісник України. – 2001. - №38.
6. Бечко П.К., Ролінський О.В. Місцеві фінанси: Навч. посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 192с.
7. Зайчикова В.В. Місцеві фінанси України та європейських країн. – К.: НДФІ, 2007. – 299 с.
8. Місцеві фінанси. Навчальний посібник для вищих навчальних закладів / Т.М. Рева, К.Ф. Ковальчук, Кучкова Н.В.- К.: ЦНЛ, 2007.- 208с.
9. Місцеві фінанси: Навч. – метод. посібник для самостоят. вивч. дисципліни/ М.А. Гапонюк, В.П. Яцюта, А.Є. Буряченко, Л.А. Славкова. – К.: КНЕУ, 2002. – 184с.
10. Місцеві фінанси: Навчальний посібник / О.О. Сунцова. – Київ: ЦНЛ, 2009.- 488с.
11. Місцеві фінанси: Підручник / За ред. О.П. Кириленко.-К.:Знання, 2006.- 677с.

2.2 Додаткова література

1. Базилевич В.Д., Баластрик Л.О. Державні фінанси. – К.: Атіка, 2004. – 368 с.
2. Біленчук П.Д., Кравченко В.В., Підмогильний М.В. Місцеве самоврядування в Україні (муніципальне право): Навч. посібник. – К.: АТІКА, 2000. – 304с.
3. Бураківський І.В., Зайчикова В.В. Фінансова політика органів місцевого самоврядування: Навч. посіб. – К.: Норапринт, 2003. - 112с.
4. Бюджетна реформа в Україні: проблеми та шляхи їх розв'язання: Матер. конф. – НДІ Мінфіну, 2001р. – 345с.
5. Бюджетна система. Вишкіл студії: Навч. посіб. / Юрій С.І., Бескид Й.М., Дем'янишин В.Г. та ін.; За ред. С.І.Юрія та Й.М.Бескида. — К.: Таксон, 2002. - 256.С.
6. Бюджетний менеджмент: Підручник/ В. Федоров, В. Опарін, Л. Сафонова та ін.; За заг. ред. В. Федорова. – К.: КНЕУ, 2004. – 864с.
7. Бюджетний процес і міжбюджетні відносини на рівні місцевих бюджетів району: Навч. посібник/С.І. Мельник та ін.–К.: Міленіум, 2003. - 266с.
8. Василик О.Д. Теорія фінансів: Підручник.- К.-НІОС.-2003. - 416с.
9. Владимиров К.М., Чуйко Н.Г., Рогальський О.Ф. Місцеві фінанси: Навчальний посібник. – Херсон: ХНТУ, 2005. – 293 с.
10. Е.Дж. Блейклі Планування місцевого економічного розвитку. Теорія і практика. Вид. 2-е: Пер. з англ.- Львів : Літопис, 2002. – 416с.
11. Кириленко О.П. Місцеві бюджети України. - К.: НІОС, 2000.– 364 с.
12. Лазор О.Д. Основи місцевого самоврядування: Навч. посібник. 3-тє вид., доп. і перероблене.-К.: ЦНЛ, 2003.-432с.
13. Мельник А.Ф., Монастирський Г.Л., Дудкіна О.П. Муніципальний менеджмент: Навч. посібник/За ред. д.е.н., проф. А.Ф. Мельник.–Тернопіль, 2005.
14. Пасічник Ю. В. Бюджетна система України та зарубіжних країн: Навч. Посіб.- К.: Знання-Прес, 2002.- 495 с. – (Вища освіта ХХІ століття).
15. Управління місцевими фінансами: Навчальний посібник для вищих навчальних закладів / І.Л. Сазонець, Т.В. Гринько, Г.Ю. Придатко. – Київ: ЦУЛ, 2006.-261с.
16. Юрій С. І., Стоян В. І., Даневич О.С. Казначейська система: Підручник. – 2-ге вид., змін. і доп. – Тернопіль: Карт-бланш, 2006. – 818 с.

3. РОБОЧА ПРОГРАМА І МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО

ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Згідно з робочою програмою студент повинен оволодіти усіма темами дисципліни. По кожній темі дисципліни студент має опрацювати всі перераховані у програмі лекційного курсу питання, використовуючи основну, а при необхідності й додаткову літературу.

Після ретельного опрацювання визначених питань студент має відповісти на відповідні контрольні питання.

Зміст дисципліни викладається в наступних темах лекційного матеріалу.

Тема 1. Місцеві фінанси, їх сутність, склад і роль у розвитку економічної та соціальної інфраструктури

Питання навчальної програми

Місцеві фінанси – основа загальнодержавних фінансів. Об'єктивні передумови виникнення місцевих фінансів. Формування інституту місцевого самоврядування. Основи теорії місцевих фінансів. Необхідність місцевих фінансів в умовах ринкових відносин. Специфічні ознаки місцевих фінансів.

Сутність місцевих фінансів. Функції місцевих фінансів. Принципи організації місцевих фінансів і склад місцевих фінансових інститутів. Значення місцевих фінансів як фіскального інструменту економічного розвитку та джерела фінансування громадських послуг і економічного розвитку.

Територіальна громада. Органи місцевого самоврядування. Правовий статус територіальної громади. Функції територіальної громади та її роль у функціонуванні економіки країни.

Нормативно-правове регулювання місцевих фінансів. Роль та значення Бюджетного Кодексу України.

Фінансова політика і роль місцевих органів влади в її реалізації. Особливості функціонування фінансового механізму на рівні місцевого самоврядування.

Проблеми становлення і розвитку місцевих фінансів в Україні. Основні напрями зміцнення фінансової незалежності місцевого самоврядування в Україні.

Питання для самоконтролю

1. Чому місцеві фінанси є складовою частиною загальнодержавних фінансів?
2. Які об'єктивні передумови виникнення місцевих фінансів?
3. Назвіть чинники, що зумовлюють необхідність місцевих фінансів.
4. Які існують теорії місцевого самоврядування?
5. Охарактеризуйте сферу фінансових відносин, що виникають на місцевому рівні.
6. Розкрийте сутність поняття територіального колективу (територіальної громади) та його правового статусу. Що становить матеріальне та фінансове підґрунтя для існування територіальної громади.
7. Що входить до складу системи місцевого врядування в Україні?
8. Що собою являють місцеві фінанси як категорія?
9. Визначте основні функції місцевих фінансів.
10. Визначте склад та обґрунтуйте значення місцевих фінансових інститутів у формуванні фінансової бази місцевого самоврядування.
11. Охарактеризуйте сутність фінансової політики і роль місцевих органів влади в її реалізації.
12. Які основні напрями і завдання місцевих органів влади в реалізації фінансової політики держави?
13. Дайте характеристику фінансовому механізму на місцевому рівні.
14. З яких складових елементів формується фінансовий механізм органів самоврядування?
15. Яку роль відіграють місцеві фінанси в соціальному й економічному розвитку регіонів?
16. Дайте характеристику основним законодавчим документам, які регламентують функціонування місцевих фінансів в Україні.
17. Проаналізуйте фінансові проблеми, які найчастіше виникають у громаді населеного пункту, в якому ви проживаєте. Які можливі шляхи їх вирішення?

Тема 2. Місцеві бюджети – визначальна ланка місцевих фінансів

Питання навчальної програми

Розвиток місцевих бюджетів України. Місцеві бюджети у складі бюджетної системи. Принципи формування місцевих бюджетів. Роль місцевих бюджетів у соціальному та економічному розвитку регіонів.

Місцеві бюджети як організаційна форма мобілізації частини фінансових ресурсів у розпорядження місцевих органів самоврядування. Види місцевих бюджетів України та їх структура. Бюджетна класифікація. Складові частини бюджетної класифікації. Класифікація видатків та доходів місцевого бюджету. Необхідність розподілу місцевих бюджетів на «загальний фонд» та «спеціальний фонд», їх джерела та порядок формування. Бюджет розвитку. Організація бюджетного процесу на місцевому рівні. Повноваження учасників бюджетного процесу на місцевому рівні.

Порядок складання проектів місцевих бюджетів, їх взаємозв'язок з проектом Державного бюджету та планами економічного і соціального розвитку регіонів. Порядок розгляду, затвердження та виконання місцевих бюджетів. Порядок складання, розгляду та затвердження звіту про виконання місцевих бюджетів. Особливості затвердження та виконання місцевих бюджетів у разі несвоєчасного їх прийняття. Періодичність, структура та терміни подання звітності про виконання місцевих бюджетів.

Питання для самоконтролю

1. Проаналізуйте склад і структуру бюджетної системи України. Яку роль відіграють її нижчі ланки у забезпеченні суспільного добробуту населення?
2. Охарактеризуйте основні принципи побудови бюджетного устрою в нашій державі.
3. Чому місцеві бюджети є основною складовою місцевих фінансів?
4. Дайте визначення сутності місцевих бюджетів як організаційної форми та як фінансової категорії.
5. Назвіть особливості місцевих бюджетів.
6. Яка роль місцевих бюджетів у соціальному та економічному розвитку регіонів?
7. Охарактеризуйте види місцевих бюджетів, які формуються і використовуються в Україні.
8. У чому полягає призначення бюджетної класифікації?

9. Чим спричинена необхідність розподілу місцевих бюджетів на «загальний фонд» та «спеціальний фонд». Назвіть їх джерела та порядок формування і напрями використання.

10. Як ви розумієте поняття «бюджет розвитку»? Назвіть джерела його формування і використання.

11. Дайте характеристику бюджетним відносинам, які виникають у процесі формування та використання бюджетів різних рівнів місцевої влади.

12. Назвіть права та обов'язки місцевих органів влади й управління, що виникають у процесі формування та використання бюджету.

13. Дайте визначення розпорядників та одержувачів коштів місцевих бюджетів.

14. Який порядок складання проектів місцевих бюджетів.

15. Охарактеризуйте взаємозв'язок місцевих бюджетів з проектом державного бюджету та планами соціального та економічного розвитку регіонів.

Тема 3. Фінансові ресурси місцевого самоврядування

Питання навчальної програми

Фінансова незалежність органів місцевого самоврядування, її матеріальна та фінансова основа. Склад фінансових ресурсів органів місцевого самоврядування. Баланс фінансових ресурсів і витрат регіону.

Особливості формування доходів місцевих бюджетів. Методи мобілізації грошових коштів до місцевих бюджетів. Податкові та неподаткові методи формування доходів місцевих бюджетів. Місцеві позики та їх розвиток в Україні. Цільові фонди місцевого самоврядування.

Власні та закріплені доходи місцевих бюджетів. Формування власних доходів місцевих бюджетів за рахунок місцевих податків та зборів. Засади закріплення доходів за бюджетами місцевого самоврядування.

Доходи, що закріплюються за бюджетами місцевого самоврядування та враховуються при визначенні обсягів міжбюджетних трансфертів. Доходи місцевих бюджетів, що не враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів.

Прогнозування доходів. Показники оцінки доходної бази територій. Підвищення стійкості доходів місцевих бюджетів та подальший розвиток місцевого самоврядування.

Питання для самоконтролю

1. Розкрийте сутність фінансової незалежності місцевого самоврядування. Вкажіть ключові проблеми її зміцнення у нашій державі.
2. Що становить матеріально-фінансову основу місцевого самоврядування.
3. Охарактеризуйте склад і структуру фінансових ресурсів місцевого самоврядування.
4. Назвіть джерела доходів місцевих бюджетів.
5. Охарактеризуйте склад, структуру та динаміку доходів місцевих бюджетів.
6. Назвіть методи мобілізації грошових коштів до місцевих бюджетів.
7. У чому суть податкових методів формування доходів місцевих бюджетів?
8. Визначте суть неподаткових методів формування доходів місцевих бюджетів.
9. Охарактеризуйте загальнодержавні податки і збори та нормативи відрахувань, які закріплюються за місцевими бюджетами.
10. Опишіть загальний порядок місцевого оподаткування в Україні. Перелічіть місцеві податки і збори, які справляються на території України.
11. У чому полягає відмінність між власними та закріпленими доходами місцевих бюджетів. Як впливає збільшення (зменшення) їх обсягів на розрахунок міжбюджетних трансфертів?
12. Як ви розумієте поняття «місцеві запозичення»? Назвіть головні причини їх застосування в Україні.
13. Назвіть основні причини ліквідації позабюджетних фондів місцевих рад?
14. Розгляньте особливості сучасної практики створення і функціонування цільових фондів органів місцевого самоврядування в нашій державі.
15. У чому полягає роль благодійних, спонсорських внесків та пожертвувань у власних доходах місцевих органів влади?

16. Яким чином здійснюється розподіл доходів між місцевими бюджетами різних рівнів?

17. Яку роль відіграють субсидії, субвенції і дотації в збалансуванні бюджетів різних рівнів.

18. Як здійснюється підвищення стійкості доходів місцевих бюджетів?

19.3 якою метою здійснюється прогноз доходів місцевих бюджетів? Які методи для цього застосовуються?

Тема 4. Планування і порядок фінансування видатків місцевих бюджетів

Питання навчальної програми

Теоретичні основи формування видаткової частини місцевих бюджетів. Забезпечення суспільних послуг за рахунок місцевих бюджетів.

Зміст та структура видатків місцевих бюджетів. Критерії розмежування видів видатків між місцевими бюджетами. Класифікація видатків.

Характеристика видатків, що здійснюються з бюджетів сіл, селищ, міст районного значення, які враховуються при визначенні обсягів міжбюджетних трансфертів.

Видатки, що здійснюються з районних бюджетів та бюджетів міст республіканського (Автономної Республіки Крим) і обласного значення, які враховуються при визначенні обсягів міжбюджетних трансфертів.

Зміст видатків, що здійснюються з бюджету Автономної Республіки Крим та обласних бюджетів і враховуються при визначенні обсягів міжбюджетних трансфертів.

Необхідність фінансового планування на різних рівнях місцевих органів влади та управління, методи фінансового планування. Застосування нормативних підходів у бюджетному плануванні. Кошторисне планування видатків установ, які утримуються з місцевих бюджетів. Програмно-цільовий метод бюджетного планування. Роль місцевих фінансових органів у регіональному фінансовому плануванні.

Загальний процес виконання місцевих бюджетів за видатками. Фінансування власних та делегованих державою повноважень, порядок їх

здійснення та законодавче закріплення. Порядок фінансування з поточного бюджету та бюджету розвитку.

Питання для самоконтролю

1. Яку роль відіграють видатки бюджету у демократичному суспільстві?
2. Назвіть переваги та недоліки забезпечення суспільних послуг за рахунок коштів місцевих бюджетів.
3. Охарактеризуйте основні принципи формування видаткової частини місцевих бюджетів.
4. Назвіть критерії розмежування видатків між бюджетами.
5. Назвіть склад та структуру видатків місцевих бюджетів.
6. У чому полягає суть кошторисного фінансування?
7. Дайте характеристику показникам, що лежать в основі кошторисних витрат.
8. Як ви розумієте поняття «виконання місцевих бюджетів за видатками». Назвіть стадії виконання бюджету за видатками.
9. Які основні напрями вдосконалення бюджетного планування?
10. Вкажіть основну мету запровадження програмно-цільового методу бюджетного планування.
11. Які показники використовуються при плануванні видатків установ охорони здоров'я, які фінансуються з місцевих бюджетів?
12. Що таке розпис видаткової частини місцевих бюджетів?
13. Як можна ліквідувати тимчасовий касовий розрив, що виникає при виконанні місцевого бюджету? Які інструменти при цьому слід застосовувати?
14. Проаналізуйте механізм перерахування коштів загального фонду місцевих бюджетів розпорядникам і одержувачам коштів для здійснення видатків.

Тема 5. Міжбюджетні відносини, їх чинники

Питання навчальної програми

Сутність міжбюджетних відносин в Україні. Особливості взаємовідносин місцевих бюджетів з державним бюджетом. Сутність і стан фінансового вирівнювання. Перерозподіл через Державний бюджет фінансових ресурсів від «багатих» до «бідних» у фінансовому розумінні регіонів. Формування умов для збільшення зацікавленості органів місцевого самоврядування в мобілізації додаткових доходів.

Бюджетне регулювання, його цілі та методи. Інструменти бюджетного регулювання у взаємовідносинах місцевих бюджетів з Державним бюджетом: власні доходи, відсоткові відрахування від загальнодержавних податків і прибутків, дотації вирівнювання, субсидії, субвенції, внески до Державного бюджету України, міжбюджетні взаєморозрахунки, бюджетні позички.

Класифікація міжбюджетних трансфертів. Дотації вирівнювання, субвенції, кошти, що передаються до Державного бюджету України.

Формула розподілу міжбюджетних трансфертів. Розрахунок дотації вирівнювання та коштів, що передаються до Державного бюджету з бюджету Автономної Республіки Крим, обласного бюджету та бюджетів міст Києва і Севастополя. Коефіцієнт вирівнювання. Індекс відносної податкоспроможності.

Взаємовідносини в бюджетній сфері між різними рівнями місцевих бюджетів, їх особливості. Порядок використання інструментів бюджетного регулювання між різними рівнями місцевих бюджетів. Шляхи вдосконалення міжбюджетних відносин в Україні.

Міжбюджетні відносини в зарубіжних країнах.

Питання для самоконтролю

1. У чому полягає сутність міжбюджетних відносин? Розкрийте їх роль і значення у функціонуванні бюджетної системи України.
2. Якими нормативно-правовими документами регламентуються міжбюджетні відносини у нашій державі?
3. Проаналізуйте форми руху фінансових ресурсів у процесі здійснення міжбюджетних відносин.
4. Назвіть загальноекономічні причини, котрі зумовлюють регіональні відмінності у формуванні доходів і фінансуванні видатків місцевих бюджетів в Україні.

5. Що таке фінансове вирівнювання? Охарактеризуйте особливості його реалізації в Україні.
6. Які завдання вирішує бюджетне регулювання?
7. Які методи бюджетного регулювання використовуються у бюджетній практиці України?
8. Чим відрізняється вертикальне і горизонтальне бюджетне регулювання?
9. Як ви розумієте поняття «міжбюджетні трансфери»? Які їх види застосовуються в Україні?
10. Опишіть формулу розподілу обсягів міжбюджетних трансфертів.
11. Надайте алгоритм визначення обсягу дотацій вирівнювання місцевих бюджетів, що перераховується до місцевих бюджетів з державного.

Тема 6. Управління фінансами та фінансовий контроль на регіональному рівні

Питання навчальної програми

Моніторинг стану надходжень доходів до місцевих бюджетів. Аналіз виконання місцевого бюджету за видатками. Внесення змін до бюджетних призначень. Державне регулювання фінансової діяльності органів місцевого самоврядування.

Оцінка фінансового стану місцевих бюджетів.

Системи касового виконання бюджету: банківська, казначейська та змішана. Їх характеристика, переваги та недоліки.

Необхідність фінансового контролю на рівні місцевих органів влади та управління, методи та види фінансового контролю. Внутрішній та зовнішній фінансовий контроль на місцевому рівні. Органи, які здійснюють фінансовий контроль.

Організація фінансового контролю на місцевому рівні. Контроль фінансових органів за формуванням та використанням коштів місцевих бюджетів і власних коштів бюджетних установ.

Особливості контролю фінансових органів за використанням грошових фондів, виділених на освіту, охорону здоров'я, культуру, місцевому господарству. Аудит як форма регіонального фінансового контролю.

Питання для самоконтролю

1. Розкрийте особливості управління фінансами на місцевому рівні.
2. Що таке стратегічне управління місцевими фінансами?
3. Які особливості притаманні системі місцевих фінансових органів?

Дайте визначення місцевого фінансового органу.

4. Які існують підстави для внесення змін в рішення про місцевий бюджет?

5. Яким чином визначається факт перевиконання дохідної частини загального фонду місцевого бюджету?

6. Яким чином визначається факт недоотримання доходів загального фонду місцевого бюджету?

7. Які показники характеризують фінансовий стан місцевого бюджету?

8. Що таке касове виконання бюджету?

9. У чому сутність і переваги казначейської системи обслуговування бюджету?

10. Дайте визначення фінансового контролю як функції управління.

11. Назвіть суб'єктів фінансового контролю та їх основні повноваження в бюджетному процесі.

12. Визначте завдання внутрішнього фінансового контролю.

13. На яких стадіях бюджетного процесу застосовується зовнішній контроль і аудит. Які органи у ньому задіяні?

Тема 7. Фінансове забезпечення підприємств комунальної власності

Питання навчальної програми

Муніципальна власність. Комунальна власність. Право комунальної власності. Об'єкти права комунальної власності. Організаційні форми комунальних підприємств.

Фінанси підприємств комунальної форми власності - складова місцевих фінансів. Видатки з місцевих бюджетів на фінансування підприємств комунальної власності та особливості їх планування.

Особливості організації фінансів підприємств комунальної форми власності, їх склад та структура. Особливості грошових надходжень підприємств, їх склад і економічна характеристика.

Комунальний кредит. Основні форми комунального кредиту. Правове регулювання комунального кредиту. Вітчизняний та зарубіжний досвід розвитку комунального кредиту.

Фінансовий стан підприємств комунальної форми власності. Система показників оцінки фінансового стану. Ліквідність і платоспроможність підприємств.

Проблеми фінансового забезпечення підприємств житлово-комунального господарства. Особливості формування доходів, склад та структура видатків підприємств житлово-комунального господарства. Особливості фінансування витрат на технічне обслуговування жилих будинків, вивезення сміття та поточний ремонт житлового фонду. Порядок розрахунків дотації на покриття збитків та експлуатації житлового фонду, на проведення капітального ремонту житлового фонду.

Фінансування цільових комплексних програм покращення благоустрою житла, розроблених радами народних депутатів відповідного рівня.

Необхідність і зміст реформи житлово-комунального господарства в Україні.

Питання для самоконтролю

1. Дайте визначення комунальної власності.
2. Порівняйте визначення комунальної та муніципальної власності.
3. Сформулюйте правові засади функціонування комунальної власності в Україні.
4. Що є об'єктами права комунальної власності?
5. Назвіть організаційні форми комунальних підприємств.
6. Назвіть повноваження органів місцевого самоврядування щодо управління щодо управління комунальною власністю.
7. Розкрийте суть фінансів підприємств комунальної форми власності.
8. Покажіть, що фінанси підприємств комунальної форми власності є складовою місцевих фінансів.

9. Назвіть особливості організації фінансів підприємств комунальної форми власності, їх склад і структуру.
10. Дайте економічну характеристику складу та структурі грошових надходжень на підприємствах комунальної форми власності.
11. Який порядок розподілу доходів від реалізації продукції, робіт та послуг підприємств комунальної форми власності?
12. Розкрийте економічний зміст прибутку як результату фінансово-господарської діяльності підприємств комунальної форми власності, опишіть механізм його розподілу.
13. У чому сутність оборотних коштів підприємств комунальної форми власності та джерела їх формування?
14. Охарактеризуйте діючий порядок фінансового забезпечення відтворення основних фондів комунальних підприємств.
15. У чому виражається необхідність і значення оцінки фінансового стану комунальних підприємств?
16. Які існують показники і методи оцінювання фінансового стану комунальних підприємств?
17. Дайте визначення комунального кредиту та назвіть його форми.
18. Назвіть напрями реформування житлово-комунального господарства в Україні.

Тема 8. Основи організації фінансів місцевих органів влади в зарубіжних країнах

Питання навчальної програми

Зміст і значення Європейської хартії місцевого самоврядування. Основні принципи організації місцевих фінансів.

Бюджетний федералізм як принцип побудови фінансів місцевого самоврядування. Форми та методи фінансового забезпечення місцевого самоврядування в зарубіжних країнах. Світовий досвід касового виконання місцевих бюджетів.

Види, принципи та інструменти взаємодії державного та місцевих бюджетів у зарубіжних країнах. Порядок «вертикального» та

«горизонтального» бюджетного вирівнювання. Світовий досвід надання бюджетних трансфертів місцевим органам влади.

Можливість застосування світового досвіду організації місцевих фінансів в Україні, з урахуванням її історичних, економічних та демографічних особливостей.

Питання для самоконтролю

1. Розкрийте сутність і значення Європейської хартії місцевого самоврядування.
2. Як ви розумієте зміст бюджетного унітаризму та бюджетного федералізму?
3. Назвіть основні чинники збільшення видатків місцевих бюджетів у зарубіжних країнах.
4. Порівняйте сучасний стан місцевого оподаткування в країнах Європейського Союзу та Україні.
5. Охарактеризуйте зарубіжний досвід функціонування місцевих позабюджетних фондів.
6. У чому полягає сутність місцевих позик як джерела забезпечення бюджетних послуг у зарубіжних країнах?
7. Які критерії фінансового вирівнювання в зарубіжних країнах є пріоритетними?
8. Опишіть світовий досвід касового виконання місцевих бюджетів.
9. Назвіть види, принципи та інструменти взаємодії Державного та місцевих бюджетів у зарубіжних країнах.
10. Порівняйте зарубіжний досвід і вітчизняну практику надання бюджетних трансфертів.
11. Проаналізуйте можливість застосування зарубіжного досвіду організації місцевих фінансів в Україні, з урахуванням її історичних, економічних та демографічних особливостей.

4. КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ

4.1. Загальні положення

Контрольна робота студента з дисципліни «Місцеві фінанси» містить три основних завдання:

- теоретичне завдання, в якому розкривається сутність запропонованого теоретичного питання;
- чотири тестових питання за основними темами дисципліни, кожне з яких може мати одну або декілька вірних відповідей;
- практичне завдання, в якому студент проводить розрахунки шести типових задач.

4.2 Завдання і методичні вказівки до виконання контрольної роботи

Нижче наводяться завдання, які повинні бути вирішені в процесі виконання контрольної роботи. Задачі формуються інваріантно стосовно числових даних, що в них використовуються. Студент обирає варіант контрольної роботи згідно з двома останніми цифрами своєї залікової книжки.

Перелік вихідних даних наведений у додатку А. Приклади вирішення задач наведені у додатку Б.

Розділ 1. Теоретичні питання

1. Історичний розвиток місцевого самоврядування як основа місцевих фінансів.
2. Проблеми становлення і розвитку місцевих фінансів в Україні.
3. Нормативно-правове регулювання місцевих фінансів.
4. Територіальна громада як первинний об'єкт місцевого самоврядування.
5. Особливості та характерні ознаки фінансових відносин у сфері місцевих фінансів.
6. Стратегія і тактика фінансової політики місцевих рад народних депутатів.
7. Особливості функціонування фінансового механізму на місцевому рівні.
8. Вплив місцевих фінансів на економічний розвиток регіонів.
9. Управління фінансами на місцевому рівні.
10. Права та обов'язки місцевих органів влади та управління щодо формування та використання бюджетів.

11. Роль місцевих бюджетів в економічному і соціальному розвитку регіонів.
12. Види місцевих бюджетів та особливості їх формування і використання.
13. Бюджетний процес на місцевому рівні.
14. Бюджетний федералізм.
15. Проблеми реформування місцевого оподаткування.
16. Фінансова автономія місцевих органів влади, її оцінка та аналіз.
17. Нормативно-правова база функціонування позабюджетних фондів місцевого самоврядування в Україні.
18. Досвід формування валютних фондів місцевих рад.
19. Особливості сучасної практики створення цільових фондів органів місцевого самоврядування.
20. Напрями зміцнення фінансової незалежності місцевого самоврядування в Україні.
21. Порядок складання проектів місцевих бюджетів, їх взаємозв'язок з проектом Державного бюджету та планами економічного і соціального розвитку регіонів.
22. Розподіл місцевих бюджетів на «загальний» та «спеціальний фонди», їхні джерела та порядок формування.
23. Шляхи оптимізації структури місцевих бюджетів в Україні.
24. Реформа адміністративно-територіального устрою на Україні та її вплив на виконання бюджетної політики.
25. Інвестиційна складова місцевих бюджетів.
26. Розпорядники кредитів. Їх права та обов'язки.
27. Комунальний кредит та його форми.
28. Вплив малого бізнесу на формування фінансових ресурсів місцевого самоврядування.
29. Джерела, зміст та структура доходів місцевих бюджетів.
30. Види податкових надходжень до місцевих бюджетів.
31. Роль загальнодержавних податків і зборів у формуванні місцевих бюджетів.
32. Місцеві податки і збори, їх роль у формуванні доходів місцевих бюджетів.
33. Місцеві позики як інструмент поновлення доходів місцевих бюджетів.
34. Основні напрями використання коштів місцевих бюджетів.
35. Зміст та структура видатків місцевих бюджетів.

36. Особливості планування видатків на освіту.
37. Проблеми фінансування видатків на лікувальні заклади.
38. Шляхи вдосконалення бюджетного нормування.
39. Програмно-цільовий метод формування місцевого бюджету.
40. Історія становлення і розвитку бюджетних відносин в Україні.
41. Реформа міжбюджетних відносин в Україні.
42. Міжбюджетні відносини в зарубіжних країнах.
43. Діючі інструменти міжбюджетних відносин.
44. Об'єкт взаємовідносин місцевих бюджетів з Державним бюджетом України.
45. Власні доходи місцевих бюджетів – основа фінансової незалежності місцевого самоврядування.
46. Види бюджетних трансфертів.
47. Перерозподіл фінансових ресурсів між «багатими» і «бідними» (у фінансовому розумінні) регіонами.
48. Особливості фінансового планування в бюджетній сфері на місцевому рівні.
49. Роль фінансових відділів, управлінь та податкових інспекцій у фінансовому плануванні регіонів.
50. Контроль фінансових органів за формуванням та використанням коштів місцевих бюджетів.
51. Контроль місцевих органів влади за формуванням і використанням коштів підприємств комунальної власності.
52. Особливості контролю в житлово-комунальному господарстві.
53. Комунальна власність як засіб реалізації громадських послуг.
54. Фінансове планування на підприємствах комунальної власності.
55. Особливості формування та розподілу виручки від реалізації продукції в підприємствах комунальної власності.
56. Прибуток підприємств комунальної власності та його розподіл.
57. Структура місцевих бюджетів у зарубіжних країнах.
58. Світовий досвід надання бюджетних трансфертів місцевим органам влади.
59. Застосування світового досвіду організації місцевих фінансів в Україні.
60. Зарубіжний досвід місцевого оподаткування.

Розділ 2. Тестові питання

1. Причиною виникнення місцевих фінансів є:

- а) наявність місцевих бюджетів;
- б) бажання місцевих органів самоврядування мати самостійну доходну базу;
- в) наявність територіальних колективів, відокремлення функцій і завдань, які покладаються на їхні органи влади;
- г) поява різних ідеологічних та політико-економічних систем державного розвитку.

2. Основні складові ролі місцевих фінансів:

- а) сприяння міжнародному співробітництву;
- б) забезпечення фінансової незалежності органів місцевого самоврядування;
- в) реалізація завдань державної регіональної політики;
- г) вирішення соціальних, демографічних, екологічних, національних та інших проблем регіонів;
- д) забезпечення обороноздатності країни.

3. Категорія «місцеві фінанси» - це:

- а) сукупність фінансових ресурсів органів місцевого самоврядування;
- б) місцеве господарство адміністративно-територіальних одиниць;
- в) система економічних відносин, пов'язаних із формуванням, розподілом та використанням фінансових ресурсів, необхідних органам місцевого самоврядування для виконання покладених на них завдань;
- г) сукупність матеріальних засобів, які надаються в розпорядження адміністративно-територіальних одиниць.

4. До місцевих бюджетів в Україні належать:

- а) обласні бюджети;
- б) районні бюджети;
- в) державний бюджет;
- г) зведений бюджет України;
- д) бюджети місцевого самоврядування.

5. Згідно з Бюджетним кодексом України, місцевий бюджет складається з фондів:

- а) унітарного та федерального;
- б) загального та спеціального;
- в) економічного та соціального;
- г) амортизаційного та інвестиційного.

6. Особливості місцевих бюджетів:

- а) забезпечують матеріальну незалежність місцевих органів самоврядування;
- б) важливе джерело зростання добробуту населення регіону;
- в) безпосередня підпорядкованість місцевим органам самоврядування;
- г) забезпечують фінансовими ресурсами всі підприємства, які функціонують на території регіону;
- д) усі ланки місцевих бюджетів безпосередньо й органічно зв'язані не тільки між собою, а й з установами та підприємствами, які функціонують на території регіону.

7. Фінансова незалежність місцевого самоврядування - це:

- а) незалежність органів місцевого самоврядування від загальнодержавних органів влади у прийнятті певних рішень щодо місцевих проблем при наявності забезпечення їх вирішення відповідними коштами;
- б) незалежність органів місцевого самоврядування від рішень загальнодержавних органів влади;
- в) право органів місцевого самоврядування самостійно приймати рішення в сфері місцевих фінансів;
- д) залежність органів місцевого самоврядування від загальнодержавних органів влади у прийнятті певних рішень щодо місцевих проблем при наявності забезпечення їх вирішення відповідними коштами.

8. Доходи місцевих бюджетів поділяються на:

- а) загальнодержавні і місцеві;
- б) податкові, неподаткові, доходи від операцій з капіталом, трансферти;
- в) власні і закріплені;
- г) постійні і тимчасові.

9. Що не відноситься до фінансових ресурсів органів місцевого самоврядування:

- а) доходи місцевих бюджетів;
- б) фінансові ресурси підприємств комунальної власності;
- в) видатки місцевих бюджетів;

г) благодійні, спонсорські внески, пожертвування.

10. Які видатки не фінансуються за рахунок коштів місцевих бюджетів:

а) видатки, які визначаються функціями держави (освіта, охорона здоров'я, соціальний захист і соціальне забезпечення тощо);

б) видатки для забезпечення конституційного ладу держави, державної цілісності та суверенітету, незалежного судочинства;

в) видатки на реалізацію прав та обов'язків місцевого самоврядування;

г) всі відповіді вірні.

11. Переваги програмно-цільового методу планування бюджету:

а) сприяє ефективнішому використанню бюджетних коштів;

б) дає можливість встановити безпосередній зв'язок між виділенням бюджетних коштів та результатами їх використання;

в) сприяє дієвому контролю за витрачанням бюджетних коштів.

12. Кошторис видатків – це:

а) фінансові нормативи бюджетної забезпеченості та коригувальні коефіцієнти до них і прогностичний обсяг кошика доходів місцевих бюджетів;

б) показник, що дорівнює обсягу коштів, необхідних місцевому самоврядуванню для збалансування бюджету;

в) загальний плановий документ, який визначає обсяг, цільове спрямування та поквартальний розподіл коштів, які виділяються з бюджету на проведення соціально-культурних заходів, господарського та культурного будівництва;

г) гарантований державою в межах наявних бюджетних ресурсів рівень фінансового забезпечення повноважень Ради міністрів Автономної Республіки Крим, місцевих державних адміністрацій та виконавчих органів місцевого самоврядування, що використовується для визначення обсягу міжбюджетних трансфертів.

13. Міжбюджетні відносини – це:

а) сукупність міжбюджетних трансфертів, що здійснюються протягом бюджетного року;

б) відносини між державою, Автономною Республікою Крим та місцевим самоврядуванням щодо забезпечення відповідних бюджетів фінансовими ресурсами, необхідними для виконання функцій, передбачених Конституцією та законами України;

в) відносини між органами місцевого самоврядування, метою яких є збалансування місцевих бюджетів відповідно до Конституції та законів України;

г) надання коштів з державного бюджету місцевим для збалансування доходів і видатків усіх бюджетів.

14. Формула розподілу обсягу міжбюджетних трансфертів між державним та місцевими бюджетами враховує:

- а) фінансові нормативи бюджетної забезпеченості та коригувальні коефіцієнти до них і прогнозний обсяг кошика доходів місцевих бюджетів;
- б) коефіцієнт вирівнювання й індекс відносної податкоспроможності адміністративно-територіальної одиниці;
- в) кількість муніципальних закладів;
- г) кількість мешканців та кількість споживачів соціальних послуг.

15. Методи бюджетного регулювання:

- а) балансовий;
- б) відсоткових відрахувань від загальнодержавних податків і доходів;
- в) моделювання;
- г) встановлення надбавок до загальнодержавних податків;
- д) надання бюджетних трансфертів.

16. Місцевий фінансовий орган - це:

- а) установа (організація), що фінансується з місцевого бюджету;
- б) установа, яка відповідно до законодавства України організовує та здійснює функції зі складання, виконання місцевих бюджетів, контролю за витрачанням коштів розпорядниками бюджетних коштів;
- в) установа, яка здійснює функції з фінансування місцевих бюджетів;
- г) усі відповіді правильні.

17. Казначейське обслуговування місцевих бюджетів здійснюється:

- а) територіальними органами Державного казначейства України;
- б) Державною податковою адміністрацією;
- в) Кабінетом Міністрів України;
- г) в Україні виконання місцевих бюджетів не переведене на казначейське обслуговування.

18. На місцевому рівні є такі методи фінансового контролю:

- а) попередній, поточний і наступний;
- б) ревізії і перевірки;
- в) самоаналіз;
- г) аудит;
- д) ревізії, перевірки і обстеження.

19. До повноважень органів місцевого самоврядування в галузі управління комунальною власністю відноситься:

- а) управління майном комунальної власності;
- б) випуск загальнодержавних лотерей;
- в) установлення порядку та здійснення контролю за використанням прибутків підприємств комунальної власності;
- г) заслуховування звітів керівників підприємств комунальної власності;
- д) підготовка пропозицій про відчуження комунального майна, місцевих програм приватизації та переліку об'єктів, які не підлягають приватизації.

20. До підприємств комунальної власності, які знаходяться на повному утриманні з місцевих бюджетів, належать:

- а) заклади освіти, охорони здоров'я, соціального забезпечення, спорту, фізичної культури, туризму;
- б) житлово-комунальне і транспортне господарство, заклади культури;
- в) ремонтні, ремонтно-будівельні підприємства, проектні організації;
- г) правильної відповіді серед наведених немає.

21. Мета реформи житлово-комунального господарства в Україні:

- а) встановлення державної монополії в сфері житлово-комунального господарства;
- б) приватизація державних житлово-комунальних підприємств;
- в) створення ефективного ринкового механізму функціонування житлово-комунального господарства;
- г) поліпшення контролю за функціонуванням підприємств житлово-комунального господарства.

22. Сучасні способи розмежування бюджетних доходів у світовій практиці:

- а) розподіл доходів між бюджетами різних рівнів;
- б) розщеплення надходжень від податків за кожним рівнем бюджетної системи;
- в) встановлення територіальних надбавок до місцевих податків на користь центрального уряду;
- г) встановлення територіальних надбавок до загальнодержавних податків на користь місцевої влади.

23. Моделі побудови бюджетної системи зарубіжних країн:

- а) єдності й самостійності;
- б) бюджетного федералізму;

- в) соціального федералізму;
- г) федерального соціалізму.

24. Критерії фінансового вирівнювання в зарубіжних країнах:

- а) чисельність, щільність і склад населення;
- б) клімат;
- в) кількість учнів у системі дошкільної і обов'язкової шкільної освіти;
- г) рівномірність надходження власних доходів місцевої влади;
- д) чисельність студентів;
- е) податковий потенціал територій.

Розділ 3. Практичні завдання

Задача 1. Розрахувати суму дефіциту бюджету міста та розмір субвенції за наступними показниками:

- сума власних доходів бюджету – Д тис. грн.
- сума закріплених доходів бюджету – З тис. грн.
- сума видаткової частини бюджету – В тис. грн.
- сума субвенції – 45 % суми дефіциту бюджету.

Задача 2. Розрахувати окремо суми власних і закріплених доходів місцевого бюджету та частку доходів від місцевих податків та зборів, якщо відомі наступні обсяги надходжень доходів до бюджету:

- єдиний податок - Є тис. грн.
- податок на доходи фізичних осіб - Ф тис. грн.
- збір за місця для паркування транспортних засобів - Тр тис. грн.
- плата за землю – Зм тис. грн.
- туристичний збір - Т тис. грн.
- державне мито - М тис. грн.
- збір за провадження деяких видів підприємницької діяльності – П тис. грн.
- плата за ліцензії та сертифікати - Л тис. грн.
- адміністративні штрафи та інші санкції - Ш тис. грн.
- реєстраційний збір за проведення державної реєстрації суб'єктів підприємницької діяльності – Р тис. грн.
- фіксований сільськогосподарський податок – С тис. грн.
- інші власні доходи – 1006,4 тис. грн.

- інші закріплені доходи – 735,8 тис. грн.

Задача 3. Розрахувати коефіцієнт фінансової автономії бюджету міста та зробити висновки про фінансову незалежність органів місцевого самоврядування міста за наступними показниками:

Видатки міського бюджету складають:

- державне управління – 10041,7 тис. грн.
- правоохоронна діяльність – 10678 тис. грн.
- освіта – 9390,6 тис. грн.
- охорона здоров'я – 9873,4 тис. грн.
- житлово-комунальне господарство – 35150 тис. грн.
- цільові фонди – 1000 тис. грн.
- резервний фонд – 800 тис. грн.

Дефіцит бюджету складає Б % суми видаткової частини бюджету.

Закріплені доходи бюджету складають - З тис. грн.

Задача 4. Визначити окремо суму поточних видатків та видатків розвитку міського бюджету за такими напрямками використання коштів бюджету:

- соціальний захист і соціальне забезпечення – Н тис. грн.
- соціально-культурна сфера – К тис. грн.
- інвестиційна діяльність – І тис. грн.
- сплата основної частини боргу органів місцевого самоврядування – Бм тис. грн.
- охорона здоров'я – О тис. грн.
- державне управління – У тис. грн.
- придбання обладнання, транспортних засобів та іншої техніки – Оз тис. грн.
- реалізація програми соціально-економічного розвитку міста – Пр тис. грн.
- фізична культура і спорт - Кф тис. грн.

Задача 5. Розрахувати загальну потребу району у лікарняних ліжках враховуючи, що в районі проживає Ч тис. осіб, кількість хворих, які госпіталізовані за рік складає Г осіб, одне лікарняне ліжко використовується 300 днів на рік, а середня тривалість перебування хворого у лікарні становить 12 днів. Розрахувати середньорічну кількість ліжок, якщо з 1 травня планується додатково ввести в експлуатацію Х ліжок.

Задача 6. Обчислити суму доходів житлово-експлуатаційного підприємства від квартирної плати у плановому році на основі наступних даних:

- середньорічна ставка квартплати у попередньому році – 6,1 грн./кв. м;
- оплачувана житлова площа на початок планового року – S кв. м;
- з 25 t_1 планується ввести в дію житлову площу у розмірі 1500 кв. м, а з 27 t_2 – у розмірі 460 кв. м;
- з 20 n_1 буде виведено з експлуатації 360 кв. м житлової площі, а з 26 n_2 – 240 кв. м;

Вихідні дані для виконання тестових завдань

<i>№</i> <i>варі-</i> <i>анту</i>	<i>Тести</i>	<i>№</i> <i>варі-</i> <i>анту</i>	<i>Тести</i>	<i>№</i> <i>варі-</i> <i>анту</i>	<i>Тести</i>
1	1, 4, 7, 10	21	4, 7, 18, 22	41	5, 11, 18, 22
2	13, 16, 19, 22	22	3, 14, 18, 23	42	1, 5, 14, 16
3	2, 5, 8, 11	23	5, 9, 10, 16	43	6, 15, 17, 23
4	14, 17, 20, 23	24	8, 14, 18, 24	44	9, 12, 15, 18
5	3, 6, 9, 12	25	2, 4, 9, 12	45	8, 11, 14, 17
6	15, 18, 21, 24	26	7, 10, 15, 22	46	7, 10, 13, 22
7	1, 5, 9, 11	27	5, 7, 13, 17	47	1, 11, 15, 21
8	3, 16, 20, 24	28	1, 18, 20, 24	48	2, 6, 12, 24
9	4, 10, 14, 22	29	13, 17, 21, 23	49	7, 10, 16, 19
10	2, 13, 18, 19	30	10, 14, 21, 22	50	5, 9, 12, 13
11	9, 10, 16, 21	31	2, 5, 15, 16	51	3, 13, 21, 23
12	6, 11, 15, 23	32	3, 6, 21, 24	52	4, 12, 14, 17
13	1, 8, 13, 17	33	7, 14, 20, 23	53	10, 15, 18, 21
14	2, 12, 16, 22	34	4, 8, 12, 19	54	6, 7, 12, 24
15	4, 7, 10, 19	35	15, 17, 19, 22	55	1, 8, 13, 20
16	5, 8, 18, 21	36	3, 4, 16, 21	56	2, 12, 17, 23
17	12, 17, 20, 23	37	6, 11, 13, 20	57	8, 13, 18, 22
18	6, 10, 13, 21	38	1, 5, 15, 18	58	3, 4, 10, 21
19	7, 11, 19, 24	39	6, 7, 16, 24	59	5, 9, 16, 19
20	1, 12, 15, 24	40	2, 13, 18, 21	60	6, 11, 15, 20

Таблиця А.2

Вихідні дані для виконання розрахункової частини (задачі 1-2)

№ варі- анту	Задача 1			Задача 2										
	<i>Д</i>	<i>З</i>	<i>В</i>	<i>Є</i>	<i>Ф</i>	<i>Тр</i>	<i>Зм</i>	<i>Т</i>	<i>М</i>	<i>П</i>	<i>Л</i>	<i>Ш</i>	<i>Р</i>	<i>С</i>
1	2300	2800	5900	26,6	27322,5	158	346,1	2771,9	1960,5	342,9	388,6	65,8	148	231,7
2	2325	2790	5905	27,1	27869,0	161,2	353,0	2827,3	1999,7	349,8	396,4	67,1	151,0	236,3
3	2350	2780	5910	27,7	28426,3	164,4	360,1	2883,9	2039,7	356,8	404,3	68,5	154,0	241,1
4	2375	2770	5915	28,2	28994,9	167,7	367,3	2941,6	2080,5	363,9	412,4	69,8	157,1	245,9
5	2400	2760	5920	28,8	29574,8	171,0	374,6	3000,4	2122,1	371,2	420,6	71,2	160,2	250,8
6	2425	2750	5925	29,4	30166,2	174,4	382,1	3060,4	2164,6	378,6	429,0	72,6	163,4	255,8
7	2450	2740	5930	30,0	30769,6	177,9	389,8	3121,6	2207,8	386,2	437,6	74,1	166,7	260,9
8	2475	2730	5935	30,6	31385,0	181,5	397,6	3184,0	2252,0	393,9	446,4	75,6	170,0	266,2
9	2500	2720	5940	31,2	32012,7	185,1	405,5	3247,7	2297,0	401,8	455,3	77,1	173,4	271,5
10	2525	2710	5945	31,8	32652,9	188,8	413,6	3312,7	2343,0	409,8	464,4	78,6	176,9	276,9
11	2550	2700	5950	32,4	33306,0	192,6	421,9	3378,9	2389,8	418,0	473,7	80,2	180,4	282,4
12	2575	2690	5955	33,1	33972,1	196,5	430,3	3446,5	2437,6	426,4	483,2	81,8	184,0	288,1
13	2600	2680	5960	33,7	34651,5	200,4	438,9	3515,4	2486,4	434,9	492,8	83,5	187,7	293,9
14	2625	2670	5965	34,4	35344,6	204,4	447,7	3585,7	2536,1	443,6	502,7	85,1	191,5	299,7
15	2650	2660	5970	35,1	36051,5	208,5	456,7	3657,5	2586,8	452,4	512,7	86,8	195,3	305,7
16	2675	2650	5975	35,8	36772,5	212,6	465,8	3730,6	2638,6	461,5	523,0	88,6	199,2	311,8
17	2700	2640	5980	36,5	37507,9	216,9	475,1	3805,2	2691,3	470,7	533,5	90,3	203,2	318,1
18	2725	2630	5985	37,2	38258,1	221,2	484,6	3881,3	2745,2	480,1	544,1	92,1	207,2	324,4
19	2750	2620	5990	38,0	39023,3	225,7	494,3	3959,0	2800,1	489,7	555,0	94,0	211,4	330,9
20	2720	2625	5980	36,9	37886,7	219,1	479,9	3843,6	2718,5	475,5	538,9	91,2	205,2	321,3
21	2690	2630	5970	35,8	36783,2	212,7	465,9	3731,7	2639,3	461,6	523,2	88,6	199,2	311,9

Продовження таблиці А.2

№ варі- анту	Задача 1			Задача 2										
	Д	З	В	Є	Ф	Тр	Зм	Т	М	П	Л	Ш	Р	С
22	2660	2635	5960	34,8	35711,8	206,5	452,4	3623,0	2562,5	448,2	507,9	86,0	193,4	302,8
23	2630	2640	5950	33,8	34671,7	200,5	439,2	3517,5	2487,8	435,1	493,1	83,5	187,8	294,0
24	2600	2645	5940	32,8	33661,8	194,7	426,4	3415,0	2415,4	422,5	478,8	81,1	182,3	285,5
25	2570	2650	5930	31,8	32681,4	189,0	414,0	3315,6	2345,0	410,2	464,8	78,7	177,0	277,1
26	2540	2655	5920	30,9	31729,5	183,5	401,9	3219,0	2276,7	398,2	451,3	76,4	171,9	269,1
27	2510	2660	5910	30,0	30805,3	178,1	390,2	3125,2	2210,4	386,6	438,1	74,2	166,9	261,2
28	2480	2665	5900	29,1	29908,1	173,0	378,9	3034,2	2146,0	375,3	425,4	72,0	162,0	253,6
29	2450	2670	5890	28,3	29037,0	167,9	367,8	2945,8	2083,5	364,4	413,0	69,9	157,3	246,2
30	2420	2675	5880	27,4	28191,2	163,0	357,1	2860,0	2022,8	353,8	401,0	67,9	152,7	239,1
31	2390	2680	5870	26,6	27370,1	158,3	346,7	2776,7	1963,9	343,5	389,3	65,9	148,3	232,1
32	2360	2685	5860	25,9	26572,9	153,7	336,6	2695,9	1906,7	333,5	377,9	64,0	143,9	225,3
33	2330	2690	5850	25,1	25799,0	149,2	326,8	2617,3	1851,2	323,8	366,9	62,1	139,7	218,8
34	2300	2695	5840	24,4	25047,5	144,8	317,3	2541,1	1797,3	314,3	356,2	60,3	135,7	212,4
35	2270	2700	5830	23,7	24318,0	140,6	308,0	2467,1	1744,9	305,2	345,9	58,6	131,7	206,2
36	2240	2705	5820	23,0	23609,7	136,5	299,1	2395,2	1694,1	296,3	335,8	56,9	127,9	200,2
37	2210	2710	5810	22,3	22922,1	132,6	290,4	2325,5	1644,7	287,7	326,0	55,2	124,2	194,4
38	2180	2715	5800	21,7	22254,4	128,7	281,9	2257,7	1596,8	279,3	316,5	53,6	120,5	188,7
39	2150	2720	5790	21,0	21606,2	124,9	273,7	2192,0	1550,3	271,2	307,3	52,0	117,0	183,2
40	2165	2705	5805	21,2	21822,3	126,2	276,4	2213,9	1565,8	273,9	310,4	52,6	118,2	185,1
41	2180	2690	5820	21,5	22040,5	127,5	279,2	2236,0	1581,5	276,6	313,5	53,1	119,4	186,9
42	2195	2675	5835	21,7	22260,9	128,7	282,0	2258,4	1597,3	279,4	316,6	53,6	120,6	188,8
43	2210	2660	5850	21,9	22483,5	130,0	284,8	2281,0	1613,3	282,2	319,8	54,1	121,8	190,7
44	2225	2645	5865	22,1	22708,4	131,3	287,7	2303,8	1629,4	285,0	323,0	54,7	123,0	192,6

Продовження таблиці А.2

<i>№ варі- анту</i>	<i>Задача 1</i>			<i>Задача 2</i>										
	<i>Д</i>	<i>З</i>	<i>В</i>	<i>Є</i>	<i>Ф</i>	<i>Тр</i>	<i>Зм</i>	<i>Т</i>	<i>М</i>	<i>П</i>	<i>Л</i>	<i>Ш</i>	<i>Р</i>	<i>С</i>
45	2240	2630	5880	22,3	22935,5	132,6	290,5	2326,8	1645,7	287,8	326,2	55,2	124,2	194,5
46	2255	2615	5895	22,6	23164,8	134,0	293,4	2350,1	1662,2	290,7	329,5	55,8	125,5	196,4
47	2270	2600	5910	22,8	23396,5	135,3	296,4	2373,6	1678,8	293,6	332,8	56,3	126,7	198,4
48	2285	2585	5925	23,0	23630,4	136,6	299,3	2397,3	1695,6	296,6	336,1	56,9	128,0	200,4
49	2300	2570	5940	23,2	23866,7	138,0	302,3	2421,3	1712,5	299,5	339,4	57,5	129,3	202,4
50	2315	2555	5955	23,5	24105,4	139,4	305,3	2445,5	1729,7	302,5	342,8	58,1	130,6	204,4
51	2330	2540	5970	23,7	24346,4	140,8	308,4	2470,0	1747,0	305,6	346,3	58,6	131,9	206,5
52	2345	2525	5985	23,9	24589,9	142,2	311,5	2494,7	1764,4	308,6	349,7	59,2	133,2	208,5
53	2360	2510	6000	24,2	24835,8	143,6	314,6	2519,6	1782,1	311,7	353,2	59,8	134,5	210,6
54	2375	2495	6015	24,4	25084,2	145,1	317,7	2544,8	1799,9	314,8	356,8	60,4	135,9	212,7
55	2390	2480	6030	24,7	25335,0	146,5	320,9	2570,3	1817,9	318,0	360,3	61,0	137,2	214,8
56	2405	2465	6045	24,9	25588,4	148,0	324,1	2596,0	1836,1	321,1	363,9	61,6	138,6	217,0
57	2420	2450	6060	25,2	25844,2	149,5	327,4	2621,9	1854,4	324,3	367,6	62,2	140,0	219,2
58	2435	2435	6075	25,4	26102,7	150,9	330,6	2648,1	1873,0	327,6	371,3	62,9	141,4	221,4
59	2450	2420	6090	25,7	26363,7	152,5	334,0	2674,6	1891,7	330,9	375,0	63,5	142,8	223,6
60	2465	2405	6105	25,9	26627,3	154,0	337,3	2701,4	1910,6	334,2	378,7	64,1	144,2	225,8

Таблиця А.3

Вихідні дані для виконання розрахункової частини (задачі 3-5)

№ варі- анту	Задача 3		Задача 4									Задача 5		
	Б	З	Н	К	І	Бм	О	У	Оз	Пр	Кф	Ч	Г	Х
1	5	51240	2844,0	493	43	12	6170	628	252	351	146	170	32300,0	75
2	7	51250	2872,4	497,9	43,4	12,1	6231,7	634,3	254,5	354,5	147,5	180	32400,0	77
3	9	51260	2901,2	502,9	43,9	12,2	6294,0	640,6	257,1	358,1	148,9	190	32500,0	79
4	11	51270	2930,2	507,9	44,3	12,4	6357,0	647,0	259,6	361,6	150,4	200	32600,0	81
5	13	51280	2959,5	513,0	44,7	12,5	6420,5	653,5	262,2	365,3	151,9	210	32700,0	83
6	15	51290	2989,1	518,1	45,2	12,6	6484,7	660,0	264,9	368,9	153,4	220	32800,0	85
7	17	51300	3019,0	523,3	45,6	12,7	6549,6	666,6	267,5	372,6	155,0	230	32900,0	87
8	19	51310	3049,2	528,6	46,1	12,9	6615,1	673,3	270,2	376,3	156,5	240	33000,0	89
9	21	51320	3079,6	533,8	46,6	13,0	6681,2	680,0	272,9	380,1	158,1	250	33100,0	91
10	23	51330	3110,4	539,2	47,0	13,1	6748,0	686,8	275,6	383,9	159,7	260	33200,0	93
11	25	51340	3141,5	544,6	47,5	13,3	6815,5	693,7	278,4	387,7	161,3	270	33300,0	95
12	27	51350	3173,0	550,0	48,0	13,4	6883,7	700,6	281,1	391,6	162,9	280	33400,0	97
13	26	51360	3204,7	555,5	48,5	13,5	6952,5	707,6	284,0	395,5	164,5	290	33500,0	99
14	25	51370	3236,7	561,1	48,9	13,7	7022,0	714,7	286,8	399,5	166,2	300	33600,0	101
15	24	51380	3269,1	566,7	49,4	13,8	7092,3	721,9	289,7	403,5	167,8	310	33700,0	103
16	23	51390	3301,8	572,4	49,9	13,9	7163,2	729,1	292,6	407,5	169,5	320	33800,0	105
17	22	51400	3334,8	578,1	50,4	14,1	7234,8	736,4	295,5	411,6	171,2	330	33900,0	107
18	21	51410	3368,2	583,9	50,9	14,2	7307,2	743,7	298,4	415,7	172,9	340	34000,0	109
19	20	51420	3401,8	589,7	51,4	14,4	7380,2	751,2	301,4	419,8	174,6	350	34100,0	111
20	19	51430	3302,8	572,5	49,9	13,9	7165,3	729,3	292,6	407,6	169,6	345	34200,0	113
21	18	51440	3206,6	555,8	48,5	13,5	6956,6	708,1	284,1	395,7	164,6	340	34300,0	115

Продовження таблиці А.3

<i>№ варі- анту</i>	<i>Задача 3</i>		<i>Задача 4</i>									<i>Задача 5</i>		
	<i>Б</i>	<i>З</i>	<i>Н</i>	<i>К</i>	<i>І</i>	<i>Бм</i>	<i>О</i>	<i>У</i>	<i>Оз</i>	<i>Пр</i>	<i>Кф</i>	<i>Ч</i>	<i>Г</i>	<i>Х</i>
22	17	51450	3113,2	539,7	47,1	13,1	6754,0	687,4	275,9	384,2	159,8	335	34400,0	117
23	16	51460	3022,5	523,9	45,7	12,8	6557,2	667,4	267,8	373,0	155,2	330	34500,0	119
24	15	51470	2934,5	508,7	44,4	12,4	6366,3	648,0	260,0	362,2	150,6	325	34600,0	121
25	14	51480	2849,0	493,9	43,1	12,0	6180,8	629,1	252,4	351,6	146,3	320	34700,0	123
26	13	51490	2766,0	479,5	41,8	11,7	6000,8	610,8	245,1	341,4	142,0	315	34800,0	125
27	12	51500	2685,4	465,5	40,6	11,3	5826,0	593,0	238,0	331,4	137,9	310	34900,0	127
28	11	51510	2607,2	452,0	39,4	11,0	5656,3	575,7	231,0	321,8	133,8	305	35000,0	129
29	10	51520	2531,3	438,8	38,3	10,7	5491,6	558,9	224,3	312,4	129,9	300	35100,0	131
30	8	51530	2457,6	426,0	37,2	10,4	5331,6	542,7	217,8	303,3	126,2	295	35050,0	128
31	6	51510	2386,0	413,6	36,1	10,1	5176,3	526,9	211,4	294,5	122,5	290	35000,0	125
32	4	51490	2316,5	401,6	35,0	9,8	5025,6	511,5	205,3	285,9	118,9	285	34950,0	122
33	7	51470	2249,0	389,9	34,0	9,5	4879,2	496,6	199,3	277,6	115,5	280	34900,0	119
34	10	51450	2183,5	378,5	33,0	9,2	4737,1	482,2	193,5	269,5	112,1	275	34850,0	116
35	13	51430	2119,9	367,5	32,1	8,9	4599,1	468,1	187,8	261,6	108,8	270	34800,0	113
36	16	51410	2058,2	356,8	31,1	8,7	4465,2	454,5	182,4	254,0	105,7	265	34750,0	110
37	19	51390	1998,2	346,4	30,2	8,4	4335,1	441,2	177,1	246,6	102,6	260	34700,0	107
38	22	51370	1940,0	336,3	29,3	8,2	4208,8	428,4	171,9	239,4	99,6	255	34650,0	104
39	20	51350	1883,5	326,5	28,5	7,9	4086,3	415,9	166,9	232,5	96,7	250	34600,0	101
40	18	51330	1846,6	320,1	27,9	7,8	4006,1	407,8	163,6	227,9	94,8	265	34550,0	98
41	16	51310	1810,4	313,8	27,4	7,6	3927,6	399,8	160,4	223,4	92,9	280	34500,0	95
42	14	51290	1774,9	307,7	26,8	7,5	3850,6	391,9	157,3	219,1	91,1	295	34450,0	92
43	12	51270	1740,1	301,6	26,3	7,3	3775,1	384,2	154,2	214,8	89,3	310	34400,0	89
44	10	51250	1706,0	295,7	25,8	7,2	3701,0	376,7	151,2	210,5	87,6	325	34350,0	86

Продовження таблиці А.3

<i>№ варі- анту</i>	<i>Задача 3</i>		<i>Задача 4</i>									<i>Задача 5</i>		
	<i>Б</i>	<i>З</i>	<i>Н</i>	<i>К</i>	<i>І</i>	<i>Бм</i>	<i>О</i>	<i>У</i>	<i>Оз</i>	<i>Пр</i>	<i>Кф</i>	<i>Ч</i>	<i>Г</i>	<i>Х</i>
45	8	51230	1672,5	289,9	25,3	7,1	3628,5	369,3	148,2	206,4	85,9	340	34300,0	83
46	6	51210	1639,7	284,2	24,8	6,9	3557,3	362,1	145,3	202,4	84,2	355	34250,0	80
47	4	51190	1607,6	278,7	24,3	6,8	3487,6	355,0	142,4	198,4	82,5	370	34200,0	77
48	5	51170	1576,0	273,2	23,8	6,6	3419,2	348,0	139,6	194,5	80,9	355	34150,0	74
49	6	51150	1545,1	267,8	23,4	6,5	3352,2	341,2	136,9	190,7	79,3	340	34100,0	71
50	7	51130	1514,8	262,6	22,9	6,4	3286,4	334,5	134,2	187,0	77,8	325	34050,0	68
51	8	51110	1485,1	257,4	22,5	6,3	3222,0	327,9	131,6	183,3	76,2	310	34000,0	65
52	9	51090	1456,0	252,4	22,0	6,1	3158,8	321,5	129,0	179,7	74,7	295	33950,0	62
53	10	51070	1427,5	247,4	21,6	6,0	3096,9	315,2	126,5	176,2	73,3	280	33900,0	59
54	11	51050	1399,5	242,6	21,2	5,9	3036,1	309,0	124,0	172,7	71,8	265	33850,0	56
55	12	51030	1372,0	237,8	20,7	5,8	2976,6	303,0	121,6	169,3	70,4	250	33800,0	53
56	13	51010	1345,1	233,2	20,3	5,7	2918,2	297,0	119,2	166,0	69,1	235	33750,0	50
57	14	50990	1318,8	228,6	19,9	5,6	2861,0	291,2	116,9	162,8	67,7	220	33700,0	47
58	15	50970	1292,9	224,1	19,5	5,5	2804,9	285,5	114,6	159,6	66,4	205	33650,0	44
59	16	50950	1267,6	219,7	19,2	5,3	2749,9	279,9	112,3	156,4	65,1	190	33600,0	41
60	17	50930	1242,7	215,4	18,8	5,2	2696,0	274,4	110,1	153,4	63,8	175	33550,0	38

Таблиця А.4

Вихідні дані для виконання розрахункової частини (задача 6)

<i>№</i>	<i>Задача 6</i>					<i>№</i>	<i>Задача 6</i>				
<i>варі- анту</i>	<i>S</i>	<i>t₁</i>	<i>t₂</i>	<i>n₁</i>	<i>n₂</i>	<i>варі- ант у</i>	<i>S</i>	<i>t₁</i>	<i>t₂</i>	<i>n₁</i>	<i>n₂</i>
1	125400	червня	липня	лютого	жовтня	31	292587	серпня	листопада	січня	червня
2	129162	січня	квітня	серпня	жовтня	32	289691	січня	березня	травня	липня
3	133037	травня	серпня	березня	квітня	33	286822	квітня	червня	лютого	серпня
4	137028	лютого	серпня	жовтня	листопада	34	283983	серпня	жовтня	лютого	липня
5	141139	червня	серпня	травня	жовтня	35	281171	березня	квітня	березня	липня
6	145373	січня	листопада	лютого	березня	36	278387	квітня	жовтня	липня	серпня
7	149734	травня	липня	січня	лютого	37	275631	лютого	жовтня	січня	липня
8	154226	червня	жовтня	лютого	квітня	38	272902	червня	листопада	березня	серпня
9	158853	січня	травня	жовтня	листопада	39	270200	січня	червня	лютого	листопада
10	163619	березня	червня	лютого	квітня	40	267524	березня	листопада	квітня	жовтня
11	168527	лютого	травня	червня	липня	41	264876	січня	лютого	липня	жовтня
12	173583	квітня	жовтня	січня	травня	42	262253	жовтня	листопада	січня	серпня
13	178790	лютого	жовтня	травня	серпня	43	259657	лютого	березня	червня	жовтня
14	184154	червня	листопада	лютого	серпня	44	257086	серпня	листопада	травня	червня
15	189679	січня	червня	лютого	березня	45	254540	січня	березня	липня	листопада

Продовження таблиці А.4

<i>№</i>	<i>Задача 6</i>					<i>№</i>	<i>Задача 6</i>				
<i>варі-анту</i>	<i>S</i>	<i>t₁</i>	<i>t₂</i>	<i>n₁</i>	<i>n₂</i>	<i>варі-анту</i>	<i>S</i>	<i>t₁</i>	<i>t₂</i>	<i>n₁</i>	<i>n₂</i>
16	195369	березня	липня	січня	лютого	46	252020	квітня	травня	січня	жовтня
17	201230	квітня	серпня	жовтня	листопада	47	249525	червня	липня	лютого	жовтня
18	207267	лютого	липня	січня	березня	48	247054	січня	квітня	серпня	жовтня
19	213485	квітня	липня	серпня	листопада	49	244608	травня	серпня	березня	квітня
20	219890	липня	серпня	січня	березня	50	242186	лютого	серпня	жовтня	листопада
21	226486	січня	липня	квітня	травень	51	239788	червня	серпня	травня	жовтня
22	233281	березня	серпня	січня	листопада	52	237414	січня	листопада	лютого	березня
23	240279	лютого	листопада	травня	липня	53	235064	травня	липня	січня	лютого
24	247488	квітня	листопада	червня	жовтня	54	232736	червня	жовтня	лютого	квітня
25	254912	липня	жовтня	січня	травня	55	230432	січня	травня	жовтня	листопада
26	262560	січня	серпня	березня	червня	56	228151	березня	червня	лютого	квітня
27	270437	березня	жовтня	лютого	травень	57	225892	лютого	травня	червня	липня
28	278550	травня	червня	квітня	жовтня	58	223655	квітня	жовтня	січня	травня
29	286906	липня	листопад	лютого	жовтня	59	221441	лютого	жовтня	травня	серпня
30	295513	січня	жовтня	червня	листопада	60	219248	червня	листопад	лютого	серпня

Приклади рішення задач контрольної роботи

Задача 1. Розрахувати суму дефіциту бюджету міста та розмір субвенції за наступними показниками:

- сума власних доходів бюджету – 2 300 тис. грн.
- сума закріплених доходів бюджету – 2 800 тис. грн.
- сума видаткової частини бюджету – 5 900 тис. грн.
- сума субвенції – 45 % суми дефіциту бюджету.

Рішення:

Бюджетний дефіцит = Витрати – Надходження

Надходження = Власні доходи + Закріплені доходи

Бюджетний дефіцит = 5 900 – (2 300 + 2 800) = 800 тис. грн.

Сума субвенції = 0,45 * 800 = 360 тис. грн.

Задача 2. Розрахувати окремо суми власних і закріплених доходів місцевого бюджету та частку доходів від місцевих податків та зборів, якщо відомі наступні обсяги надходжень доходів до бюджету:

- єдиний податок - 26,6 тис. грн.
- податок на доходи фізичних осіб - 27322,5 тис. грн.
- збір за місця для паркування транспортних засобів - 158,0 тис. грн.
- плата за землю – 346,1 тис. грн.
- туристичний збір - 2771,9 тис. грн.
- державне мито - 1960,5 тис. грн.
- збір за провадження деяких видів підприємницької діяльності – 342,9 тис. грн.
- плата за ліцензії та сертифікати - 388,6 тис. грн.
- адміністративні штрафи та інші санкції - 65,8 тис. грн.
- реєстраційний збір за проведення державної реєстрації суб'єктів підприємницької діяльності – 148 тис. грн.
- фіксований сільськогосподарський податок – 231,7 тис. грн.
- інші власні доходи – 1006,4 тис. грн.
- інші закріплені доходи – 735,8 тис. грн.

Рішення:

За економічною природою доходи місцевих органів влади поділяються на:

- *власні доходи*: доходи, які формуються внаслідок дій і рішень, прийнятих місцевими органами самоврядування на підвідомчій їм території. До власних доходів належать місцеві податки і збори; платежі, які запроваджуються органами місцевого самоврядування; доходи від комунального майна та підприємств комунальної власності та інші.

- *закріплені доходи*: доходи, які на довготривалій основі передаються до місцевих бюджетів у повному обсязі або у визначеній, єдиній для усіх бюджетів частині. До закріплених належать загальнодержавні податки, збори або доходи, які традиційно формують дохідну частину місцевих бюджетів (податок з доходів фізичних осіб, державне мито, плата за ліцензії та торгові патенти тощо).

Згідно з положеннями Бюджетного кодексу України, дохідна частина місцевих бюджетів складається з доходів, що враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів (закріплені доходи), та доходів, що не враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів (власні доходи).

Перелік власних та закріплених доходів регламентується Бюджетним кодексом України (Розділ III «Місцеві бюджети» Глава 2, статті 64 – 69,71).

Перелік місцевих та загальнодержавних податків і зборів регламентується Податковим кодексом України (Розділ I, стаття 9).

Власні доходи:

- єдиний податок - 26,6 тис. грн.
- збір за місця для паркування транспортних засобів - 158,0 тис. грн.
- плата за землю – 346,1 тис. грн.
- туристичний збір - 2771,9 тис. грн.
- збір за провадження деяких видів підприємницької діяльності – 342,9 тис. грн.
- адміністративні штрафи та інші санкції – 65,8 тис. грн.
- фіксований сільськогосподарський податок – 231,7 тис. грн.
- інші власні доходи – 1006,4 тис. грн.

Загальна сума власних доходів: 4949,4 тис. грн.

Закріплені доходи:

- податок на доходи фізичних осіб - 27322,5 тис. грн.

- державне мито - 1960,5 тис. грн.
- плата за ліцензії та сертифікати - 388,6 тис. грн.
- реєстраційний збір за проведення державної реєстрації суб'єктів підприємницької діяльності – 148 тис. грн.

- інші закріплені доходи – 735,8 тис. грн.

Загальна сума закріплених доходів: 30555,4 тис. грн.

Загальна сума доходів: Власні доходи + Закріплені доходи = 35504,8 тис. грн.

Місцеві податки та збори:

- єдиний податок - 26,6 тис. грн.
- збір за місця для паркування транспортних засобів - 158,0 тис. грн.
- туристичний збір - 2771,9 тис. грн.
- збір за провадження деяких видів підприємницької діяльності – 342,9 тис. грн.

Загальна сума місцевих податків та зборів: 3299,4 тис. грн.

Частка доходів від місцевих податків та зборів:

Загальна сума місцевих податків та зборів / Загальна сума доходів =
(3299,4 тис. грн. / 35504,8 тис. грн.) * 100 = 9,29%.

Задача 3. Розрахувати коефіцієнт фінансової автономії бюджету міста та зробити висновки про фінансову незалежність органів місцевого самоврядування міста за наступними показниками:

Видатки міського бюджету складають:

- державне управління – 10041,7 тис. грн.
- правоохоронна діяльність – 10678 тис. грн.
- освіта – 9390,6 тис. грн.
- охорона здоров'я – 9873,4 тис. грн.
- житлово-комунальне господарство – 35150 тис. грн.
- цільові фонди – 1000 тис. грн.
- резервний фонд – 800 тис. грн.

Дефіцит бюджету складає 17% суми видаткової частини бюджету.

Закріплені доходи бюджету складають - 51300 тис. грн.

Рішення:

Одним з основних показників самостійності місцевих бюджетів від доходної бази Державного бюджету є співвідношення власних доходів до

загального обсягу місцевих бюджетів, яке виражається коефіцієнтом фінансової автономії ($K_{\text{фа}}$):

$$K_{\text{фа}} = (\text{Власні доходи} / \text{Загальна сума доходів}) * 100$$

Загальна сума видатків місцевого бюджету: 76933,7 тис. грн.

Дефіцит бюджету: $0,17 * 76933,7$ тис. грн. = 13078,7 тис. грн.

Доходи бюджету: Загальна сума видатків - Дефіцит бюджету = 63855 тис. грн.

Власні доходи: Доходи бюджету - Закріплені доходи = 12555 тис. грн.

$$K_{\text{фа}} = 19,7\%$$

Задача 4. Визначити окремо суму поточних видатків та видатків розвитку міського бюджету за такими напрямками використання коштів бюджету:

- соціальний захист і соціальне забезпечення – 2844 тис. грн.
- соціально-культурна сфера – 493 тис. грн.
- інвестиційна діяльність – 43 тис. грн.
- сплата основної частини боргу органів місцевого самоврядування – 12 тис. грн.
- охорона здоров'я – 6170 тис. грн.
- державне управління – 628 тис. грн.
- придбання обладнання, транспортних засобів та іншої техніки – 252 тис. грн.
- реалізація програми соціально-економічного розвитку міста – 351 тис. грн.
- фізична культура і спорт - 146 тис. грн.

Рішення:

Видатки всіх бюджетів поділяються окремо на поточні видатки і видатки розвитку.

Поточні видатки — це витрати бюджету на фінансування мережі підприємств, установ, організацій та органів, які діють на початок бюджетного періоду, а також на фінансування заходів щодо соціального захисту населення, утримання апарату управління та служб органів місцевого самоврядування, соціального обслуговування та інших заходів.

Видатки розвитку – витрати бюджету на фінансування інвестиційної та інноваційної діяльності, кошти на реалізацію програми соціально-економічного розвитку міста, капітальне будівництво, придбання обладнання, транспортних засобів та іншої техніки, інші видатки на розширене відтворення, а також на

фінансування субвенцій та на сплату основної частини боргу органів місцевого самоврядування.

Поточні видатки:

- соціальний захист і соціальне забезпечення – 2844 тис. грн.
- соціально-культурна сфера – 493 тис. грн.
- охорона здоров'я – 6170 тис. грн.
- державне управління – 628 тис. грн.
- фізична культура і спорт - 146 тис. грн.

Загальна сума поточних видатків: 10281 тис. грн.

Видатки розвитку:

- інвестиційна діяльність – 43 тис. грн.
- сплата основної частини боргу органів місцевого самоврядування – 12 тис. грн.
- придбання обладнання, транспортних засобів та іншої техніки – 252 тис. грн.
- реалізація програми соціально-економічного розвитку міста – 351 тис. грн.

Загальна сума видатків розвитку: 658 тис. грн.

Задача 5. Розрахувати загальну потребу району у лікарняних ліжках враховуючи, що в районі проживає 170 тис. осіб, кількість хворих, які госпіталізовані за рік складає 32300 осіб, одне лікарняне ліжко використовується 300 днів на рік, а середня тривалість перебування хворого у лікарні становить 12 днів. Розрахувати середньорічну кількість ліжок, якщо з 1 травня планується додатково ввести в експлуатацію 75 ліжок.

Рішення:

Загальна потреба у ліжковому фонді району здійснюється за формулою:

$$K = (B * H) / (O * 100),$$

де K – середньорічна кількість ліжок;

B – відсоток госпіталізації;

H – чисельність населення;

O – оборот одного ліжка.

$$\text{Відсоток госпіталізації} = (32300 / 170000) * 100 = 19\%$$

$$\text{Оборот одного ліжка} = 300 / 12 = 25 \text{ днів}$$

$$K = (19 * 170000) / (25 * 100) = 1292 \text{ ліжка}$$

При плановому збільшенні ліжок протягом року середньорічна кількість ліжок K_1 буде складати:

$$K_1 = K + (D * M / 12),$$

де D – плановий приріст ліжок;

M – час функціонування додаткової кількості ліжок.

$$K_1 = 1292 + (75 * 8 / 12) = 1342 \text{ ліжка}$$

Задача 6. Обчислити суму доходів житлово-експлуатаційного підприємства від квартирної плати у плановому році на основі наступних даних:

- середньорічна ставка квартплати у попередньому році – 6,1 грн./кв. м;
- оплачувана житлова площа на початок планового року – 125400 кв. м;
- з 25 квітня планується ввести в дію житлову площу у розмірі 1500 кв. м, а з 27 червня – у розмірі 460 кв. м;
- з 20 липня буде виведено з експлуатації 360 кв. м житлової площі, а з 26 серпня – 240 кв. м;

Рішення:

Розмір середньорічної оплачуваної житлової площі ($Ж$) у плановому році обчислюється за формулою:

$$Ж = П + В * М : 12 - Н * (12 - М) : 12,$$

де $П$ – розмір житлової площі на початок року;

$В$ – розмір житлової площі, яка вводиться в дію;

$Н$ – розмір житлової площі, яка вибуває з експлуатації;

$М$ – кількість місяців функціонування житлової площі за рік, яка обчислюється починаючи з 1 числа місяця, наступного за місяцем її введення (виведення) в експлуатацію.

$$Ж = 125400 + 1500 * 8 : 12 + 460 * 6 : 12 - 360 * (12 - 7) : 12 - 240 * (12 - 8) : 12 = 126400$$

кв. м

$$\text{Доходи від квартирної плати} = 126400 \text{ кв. м} * 6,1 = 771040 \text{ грн.}$$